

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO, KL.V**OCENA CELUJĄCA**

Twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni

Poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym

Sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny

Wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat czasowników dokonanych i niedokonanych

Tworzy zestaw oryginalnych, zróżnicowanych pod względem budowy pytań

Wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat strony czynnej i biernej czasowników

Wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przysłówków oraz zasad ich pisowni

Wyraża opinię na temat świata bez komputerów, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

Tworzy prezentację gry komputerowej, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści

Przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *rz* oraz *ź*

Twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni

Tworzy bezbłędny językowo opis postaci – oryginalny pod względem treści i stylu
Swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi

Wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany rzeczowników przez przypadki

Przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi

Tworzy oryginalny pod względem formy i treści opis obrazu, uwzględniając uwarunkowania dotyczące odbiorcy tekstu

Przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi

Wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu odmienności

Twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów

Tworzy oryginalny tekst prezentujący w żartobliwy sposób postać rzeczywistą
Funkcjonalnie wykorzystuje różne argumenty do przekonania odbiorcy do swojego stanowiska

Tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu

Twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o sztuce teatru w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów

Twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji archaizmów w tekście

Analizuje i interpretuje dzieło artystyczne, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

Twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymiotników oraz ich funkcji

Na podstawie analizy tekstów pieśni formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące uniwersalnych wartości etycznych twórczo wykorzystuje w wypowiedziach na temat tekstu posiadaną wiedzę historyczną

Analizuje i interpretuje teksty kultury (komiks, piosenka, wspomnienia, pomnik), swobodnie odwołując się do kontekstów historycznych

Analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza

Funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o tekstach dziennikarskich w wypowiedziach na temat omawianego artykułu prasowego

Formułuje twórcze uwagi i przemyślane wskazówki ułatwiające innym uczniom pracę

Pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu

Funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii

Świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń

w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Formułuje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości etycznych

Na podstawie analizy tekstu formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące społecznej funkcji mitów

Twórczo wykorzystuje wiedzę na temat orzeczeń i podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Funkcjonalnie stosuje różne typy podmiotów i orzeczeń

Przedstawia własny punkt widzenia na temat tekstu literackiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

Twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Przedstawia oryginalny sposób ukazania współczesnionej postaci mitologicznej

twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie wiedzę na temat praw autorskich i możliwości korzystania z wolnych zasobów sieci

Świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań pojedynczych i złożonych w dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych

Swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat prasy i pracy dziennikarza

Używa funkcjonalnie pojęć *aprobata* i *dezaprobata*, formułując opinie na temat problemów poruszonych w tekście

Analizuje różne elementy świata przedstawionego utworu, swobodnie wykorzystując werbalne i pozawerbalne środki wyrazu

Tworzy opowieść z perspektywy świadka zdarzeń, oryginalną pod względem treści, formy języka i stylu

Sprawnie posługuje się słownikami języka polskiego oraz wyrazów obcych, swobodnie korzystając ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji

Tworzy bezbłędną dedykację – oryginalną pod względem treści i stylu

Swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat liter, głosek, alfabetu w różnych sytuacjach problemowych

Komentuje i objaśnia związki pomiędzy warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego

Komentuje i objaśnia związki między warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego

Tworzy bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu

Swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat odmian polszczyzny w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych

Świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki

Swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzi i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu

Swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji

Przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu, opisuje źródła internetowe, bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego

Chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

OCENA BARDZO DOBRA

Nazywa emocje bohatera
 Objaśnia znaczenie związków wyrazowych
 Odróżnia w tekście informacje od opinii
 Tworzy teksty – wpisy na blog
 Nazywa emocje bohatera
 Objaśnia znaczenie związków wyrazowych i odróżnia w tekście informacje od opinii
 Tworzy teksty – wpisy na blog
 Poprawnie używa czasowników oznaczających ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym
 Korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników
 Poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika
 Analizuje emocjonalny charakter wypowiedzi bohaterki
 Czyta wypowiedzi bohaterów, oddając głosowo charakterystyczne cechy postaci
 Używa pojęć *bohater główny*, *postać pierwszoplanowa* i *postać drugoplanowa*, omawiając świat przedstawiony utworu
 Używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi
 Używa związków przysłówka z przymiotnikiem i przysłówkiem dla określenia natężenia cech
 Zapisuje poprawnie *nie* z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
 Wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu bohatera w świecie realnym i wirtualnym
 Analizuje wiedzę narratora o świecie przedstawionym
 Formułuje rady na temat właściwego korzystania z komputera
 Zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
 Zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite
 Stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika
 Podaje określenia synonimiczne precyzujące znaczenie epitetów
 Opisuje wygląd postaci za pomocą podanych porównań
 Używa frazeologizmów w opisie postaci
 Tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis wyglądu postaci
 Omawia problem niepełnosprawności bohaterki
 Określa sposób wypowiadania się narratora
 Formułuje radę dotyczącą etykiety językowej
 Używa ze zrozumieniem słowa *empatia*
 Wyjaśnia różnice między narratorem pierwszoosobowym i narratorem trzecioosobowym
 Przedstawia zdarzenia w formie notatki graficznej
 Opisuje bohatera
 Podaje argumenty na uzasadnienie swoich poglądów
 Wypowiada się na temat komizmu w tekście
 Tworzy hasło słownikowe *pięta achillesowa*
 Wykorzystuje wiedzę o wymianie *e : ø* oraz *ø : e* w tematach obocznych do poprawnego zapisu wyrazów
 Tworzy poprawny językowo, jednolity stylistycznie plan szczegółowy
 Omawia znaki teatru w odniesieniu do przedstawienia opisanego w tekście powieści
 Tworzy rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu
 Odróżnia liczebniki od rzeczowników odliczebnikowych

Funkcjonalnie używa w opisie liczebników głównych i porządkowych
 Zapisuje poprawnie liczebniki główne i porządkowe cyframi arabskimi i rzymskimi
 Określa funkcję wykrzyknień w kontekście treści wiersza
 Pisze poprawny językowo i stylistycznie tekst podziękowań
 Poprawnie zapisuje przymyki złożone i wyrażenia przymikowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
 Objaśnia funkcję opowieści o bogach i herosach w kulturze starożytnej Grecji
 Analizuje problem, jak zmieniło się życie ludzi za sprawą tytana
 Zestawia kontekst biblijny i mityczny dotyczący historii stworzenia człowieka
 Formułuje wypowiedź na temat współczesnych dobroczyńców ludzkości i wyjaśnia funkcję mitu o Prometeuszu
 Tworzy poprawne związki wyrazowe w wypowiedzeniach i świadomie rozwija zdania, rozbudowując grupę podmiotu lub orzeczenia
Funkcjonalnie i poprawnie używa podmiotu gramatycznego, szeregowego lub towarzyszącego w zdaniu
Funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego oraz orzeczenia z wyrazami typu *trzeba, można, należy, warto* w zdaniu
 Prezentuje zdarzenia, wchodząc w rolę jednej z postaci, określa skutki podjętych decyzji, omawia uczucia Demeter, używając słów i wyrażen synonimicznych, wyjaśnia funkcję mitu o Demeter i Korze
 Rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy
Buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami
Funkcjonalnie używa przydawek różnego typu
 Opisuje wyobrażenia starożytnych Greków dotyczące życia i śmierci, zapisuje przesłanie mitu w formie rad
 Tworzy poprawną językowo, stylistycznie i kompozycyjnie charakterystykę postaci
 Buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami i funkcjonalnie stosuje dopełnienia w tworzeniu konstrukcji zdaniowych
 Rozpoznaje w zdaniu okoliczniki wyrażone różnymi częściami mowy, tworzy poprawne związki wyrazowe z okolicznikami i funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w wypowiedziach
 Tworzy poprawną merytorycznie, językowo i kompozycyjnie prezentację multimedialną
Używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej
Używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań
 Świadomie rozwija zdanie w celu wzbogacenia odpowiedzi
 Poprawnie wyznacza granice zdań pojedynczych i złożonych w wypowiedzeniach, oddziela przecinkami zdania składowe w zdaniu złożonym
 Rozpoznaje w tekście motywy zaczerpnięte z baśni, wskazuje źródła historyczne mogące zawierać informacje o postaci historycznej, wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze, wskazuje lid i określa jego funkcję w artykule prasowym, rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów, logiki oraz emocji
 Określa wpływ języka (kolokwializmy) na charakterystykę postaci
 Funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie złożone różnego typu i bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu
Pisze bezbłędną dedykację
 Stosuje ze zrozumieniem pojęcie onomatopeja i określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w wierszu
 Używa terminu *zgłoska* wymiennie z terminem *sylaba*
 Sprawnie posługuje się słownikiem frazeologicznym ze świadomością jego funkcji

Podaje przykłady powieści podróżniczych

Pisze poprawne językowo sprawozdanie zawierające oceny, opinie lub wnioski autora

Wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni

Określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego

Aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych

Funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy

Funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach

Stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych

Funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury

Posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji

Nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej

Przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych

Tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe

Głosowo interpretuje tekst

Tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów

Gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji

Określa funkcje słowników, korzysta ze słowników on-line

Aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu

Postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań

Czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami

OCENA DOBRA

Prezentuje bohaterów drugoplanowych i ocenia zdarzenia, stosując odpowiednie słownictwo

Wyszukuje w tekście podane informacje i tworzy kartkę z dziennika

Odróżnia czynności od stanów, przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu

Stosuje zasady pisowni *nie* z czasownikami

Poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym

Stosuje zasady pisowni *-źć, -ść, -qć* w zapisie zakończeń bezokolicznik wykorzystuje wiedzę o pisowni zakończeń bezokolicznika do tworzenia poprawnych związków wyrazowych

Wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki dokonane i niedokonane, poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych

Wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym, objaśnia pojęcia *bohater główny, postać pierwszoplanowa* i *postać drugoplanowa*

Tworzy stronę czynną i bierną czasowników, odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich, poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika

Rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem, stosuje zasady pisowni *nie* z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach

Wyraża opinię na temat korzystania z Internetu

Odróżnia różne kategorie rzeczowników własnych od pospolitych, zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach, rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne, rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe

Prezentuje postać z różnych punktów widzenia, objaśnia znaczenie frazeologizmów, używa poprawnie i celowo wyrazów bliskoznacznych i określeń wartościujących, tworzy opis postaci, stosując różnorodne środki językowe

Stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków rzeczownika, objaśnia przyczyny zmiany form rzeczownika w zdaniu i określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przymyki

Prezentuje bohaterów tekstu, używa pojęcia *bohater tytułowy*

określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym, cytuje odpowiednie fragmenty utworu, analizuje zachowanie postaci

Zapisuje poprawnie większość wyrazów z *ó iuo* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach

Podaje wszystkie informacje na temat świata przedstawionego utworu

Wyodrębnia poprawnie temat i końcówkę rzeczowników proponowanych w ćwiczeniach

Ocena sytuację i prezentuje opinię na wybrany temat

Wymienia i zapisuje różne tematy oboczne rzeczownika, rozpoznaje wymianę *e : ø* oraz *ø : e* w tematach obocznych, wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek *ą : ę* w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów

Zapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzi bez czasownika

Wymienia wszystkie znaki teatru i rozumie ich funkcję

Używa ze zrozumieniem pojęcia *wydarzenie historyczne*, określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze

rozpoznaje przymyki proste i złożone, tworzy przymyki złożone, wie, że przymyki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika

łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe, poprawnie zapisuje częśćkę *nie* z przymiotnikami

Tworzy rozbudowane opowiadanie z elementami opisu

Tworzy poprawne formy rodzajowe przymiotnika w liczbie mnogiej

Omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni

Zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach

Posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki

Stosuje zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych cyframi arabskimi i rzymskimi
 Czyta fragmenty wiersza, oddając głosem natężenie uczuć i przeżyć
 Wyszukuje informacje o wydarzeniach o charakterze charytatywnym i pisze tekst podziękowań dla organizatorów imprezy
 Zapisuje poprawnie większość wyrazów z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
 Objaśnia etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych i rozpoznaje atrybuty przypisane różnym bogom greckim, objaśnia rodowód bogów greckich
 Stosuje konsekwentnie wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu zdarzeń
 Wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu
 w wypowiedziach ustnych i pisemnych, wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu, rozpoznaje podmiot gramatyczny w zdaniu, rozpoznaje podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący w zdaniu,
 rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu, wie, że funkcję orzeczenia mogą pełnić wyrazy typu *trzeba, można, należy, warto* z towarzyszącym im bezokolicznikiem
 Sporządza szczegółowy plan zdarzeń opowieści, przedstawia pozytywne i negatywne skutki różnych rozwiązań sytuacji, dopasowuje reprodukcje do wybranych części mitu, wskazuje podobieństwa i różnice między bohaterami mitycznymi
Rozpoznaje w zdaniu przydawki i zna ich funkcje składniowe, przekształca przydawki w formie wyrażenia przyimkowego w przydawki wyrażone przymiotnikiem i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu
 Tworzy charakterystykę postaci literackiej
 Rozpoznaje w zdaniu dopełnienia i zna ich funkcje składniowe, określa formę gramatyczną rzeczowników pełniących funkcję dopełnienia
 Wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru
 Porównuje bohaterów mitologicznych z bohaterami współczesnej popkultury
 Wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki, odróżnia okolicznik czasu, miejsca i sposobu
 Opowiada o miejscach zdarzeń, używając określeń o charakterze przenośnym,
 Ocenia przygody we wskazanych kategoriach, opowiada o wybranym zdarzeniu z różnych punktów widzenia, Wyodrębnia w tekście związki wyrazowe wskazujące na różnicę między czasem zdarzeń a czasem opowiadania, Tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie różne źródła informacji
 Używa ze zrozumieniem pojęć *podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie* podczas analizy składniowej zdania
 Wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych
Używa ze zrozumieniem pojęć *związek zgody, związek rzędu, związek przynależności*, odróżnia różne typy związków wyrazowych
 Zapisuje poprawnie większość wyrazów z *rz, ż, ó, u, h, ch*, z cząstką *nie* pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
 Tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – odpowiednio do przyjętego celu, odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym
 Omawia zagadnienia przedstawione w artykule prasowym z różnych perspektyw
 Przedstawia opinię na temat wartości w życiu
 Odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu, określa typy zdań złożonych współrzędnie, przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów, stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu
 Rozpoznaje adresata wypowiedzi lirycznej, rozpoznaje apostrofę i puentę
 Korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych, objaśnia budowę haseł w słowniku języka polskiego i słowniku wyrazów obcych, uogólnia w formie notatki graficznej wiedzę na temat słowników

Pisze poprawną językowo i stylistycznie dedykację

Zna pojęcie *onomatopeja*

Zapisuje poprawnie większość wyrazów ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach

Tworzy opis krajobrazu, używając różnorodnych środków językowych

Używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Objaśnia budowę hasel w słowniku frazeologicznym

Wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego

Pisze poprawne kompozycyjnie i stylistycznie sprawozdanie

Stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym

Wyowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach

Dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementu konstrukcyjnego utworu

Określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź, zna pojęcia *rymy męskie* i *żeńskie* oraz *rymy dokładne* i *niedokładne*

Analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym

Określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu

Określa problematykę utworu

Używa funkcjonalnie pojęcia *wątek*

Zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu

Określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia

Funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru

Wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych

Posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową

Wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją

Dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)

Wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży

Wskazuje różnice między różnymi częściami mowy

Odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych

Rozumie funkcję bezokolicznika

Oddziela temat fleksyjny od końcówki

Poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika

Stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych

Rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu

Używa ze zrozumieniem pojęć *związek zgody*, *związek rzędu*, *związek przynależności*, odróżnia różne typy związków wyrazowych

Używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji

Rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie

Rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych

Posługuje się oficjalną nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form

Posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi

Świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami

Stosuje w większości wypowiedzi poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym

Rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji

Tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka

Recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym

Zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS

Czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści

Zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu

Korzysta z zasobów bibliotek *on-line*

Korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych, korzysta z informacji zawartych w encyklopedii

Wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu

Czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki

OCENA DOSTATECZNA

Podaje wyczerpujące informacje na temat głównego bohatera, zapisuje poprawnie daty, czyta poprawnie daty,

objaśnia pojęcie *dziennik*, objaśnia pojęcie *blog*

Tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika, wskazuje w tekście i tworzy czasowniki w różnych czasach, odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje, odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej

Stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść*, w czasie przeszłym, zna zasady pisowni *-źć, -ść, -qć* w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować

Rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane, wie, że czasowniki niedokonane występują w czasie przyszłym tylko w formie złożonej, a czasowniki dokonane tylko w formie prostej

Odróżnia w utworze literackim postać pierwszoplanową od drugoplanowej

Wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej, zna pojęcia *czasowniki przechodnie* i *czasowniki nieprzechodnie*

Tworzy przysłówki od przymiotników, rozpoznaje przysłówki utworzone od innych części mowy, rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem

Opowiada o preferowanych przez siebie formach spędzania wolnego czasu

Stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *rz* i *ż*

Rozpoznaje rodzaje rzeczownika, odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych, stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach, zna pojęcia *rzeczowniki żywotne* i *nieżywotne* oraz *rzeczowniki osobowe* i *nieosobowe*

Tworzy opis wyglądu postaci, korzystając z rad w podręczniku

Zna pytania, na które odpowiadają przypadki rzeczownika, tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych

Podaje informacje dotyczące bohaterów tekstu, objaśnia pojęcie *narrator pierwszoosobowy*

Stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *ó* i *u*

Podaje większość informacji na temat świata przedstawionego utworu

Wyodrębnia temat i końcówkę rzeczownika *,wie*, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika

Wskazuje oboczności w tematach rzeczowników, zna pojęcie *tematy oboczne*, wykorzystuje wiedzę o wymianie *rz : r, ó : o, ch : sz* w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów

Porządkuje treści szczegółowe dotyczące dwóch różnych zdarzeń i zapisuje je w porządku chronologicznym

Wymienia większość znaków teatru

Przytacza fragmenty tekstu dotyczące czasu i miejsca zdarzeń, zna pojęcie *archaizm* i podaje jego przykład z tekstu, odróżnia postacie fikcyjne od historycznych i podaje przykłady takich bohaterów z tekstu, objaśnia pojęcia *wydarzenie historyczne, utwór historyczny*

Rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy, wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe, wie, że przyimek jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy, zna pojęcia *przyimki proste* i *przyimki złożone*

Określa liczbę i rodzaj przymiotnika, wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do rzeczownika, który określa

stosuje zasady pisowni *nie* z przymiotnikami

Określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu, łączy zdarzenia w związki przyczynowo-skutkowe według podanego schematu, sporządza plan zdarzeń, opisuje miejsce zdarzeń, tworzy krótkie opowiadanie z elementami opisu, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku

Odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki, tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami

Wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab

Stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą

Rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy

Wie, że liczebniki główne i porządkowe odmieniają się przez przypadki i rodzaje, odróżnia liczebniki główne od porządkowych, odmienia liczebniki przez przypadki według wzoru, zna zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych

Pisze tekst podziękowań, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku

Zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przymków złożonych i wyrażen przymkowych

Stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu *nie* z różnymi częściami mowy

Wymienia większość bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali, objaśnia znaczenia wybranych słów zaczerpniętych z mitologii

Stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi, stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe dla uzyskania ekspresji wypowiedzi, odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika

Porządkuje ilustracje zgodnie z chronologią zdarzeń mitu, opisuje bohatera za pomocą różnorodnych określeń

Wyraża opinię na temat wartości darów tytana, charakteryzuje krótko każdy z czterech wieków ludzkości przedstawionych w greckim micie

Wyodrębnia związek główny w zdaniu i zna jego funkcję, wyodrębnia związki poboczne i zna ich funkcje, wie, z czego się składa grupa podmiotu i grupa orzeczenia w zdaniu, zna pojęcie *podmiot gramatyczny*, zna pojęcia *podmiot szeregowy* i *podmiot towarzyszący*, zna pojęcie orzeczenie czasownikowe

Objaśnia pojęcie *uosobienie (personifikacja)*, odwołując się do przykładów

Wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka

Opisuje sposób ukarania Syzyfa

Tworzy uproszczoną charakterystykę postaci, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku

Wie, jakimi częściami mowy jest wyrażone dopełnienie

Używa we właściwym kontekście frazeologizmów związanych z omawianym mitem, tworzy opowieść inspirowaną mitem

Wie, na jakie pytania odpowiadają okoliczniki różnych typów

Tworzy prezentację multimedialną, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku

Przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami, wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające

Wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów

Stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *rz, ż, ó, u, h, ch*, z cząstką *nie* pisanych wielką i małą literą

Rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia, objaśnia budowę zdania złożonego, zna pojęcie *zdania składowe*

Wyszukuje w tekście wypowiedź o charakterze sentencji

Zna najczęściej używane spójniki w poszczególnych typach zdań współrzędnie złożonych

Określa tematykę fraszek, objaśnia pojęcie *apostrofa*, objaśnia pojęcie *puenta*, prezentuje wyobrażenie poety

Korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych

Pisze dedykację, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku

Objaśnia pojęcie *wyrazy dźwiękonaśladowcze*, określa adresata wypowiedzi lirycznej

Zna wybrane zasady dotyczące pisowni zakończeń *-i, -ii, -ji*, stara się je stosować

Korzysta ze słownika frazeologicznego

Objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej

Objaśnia pojęcie *powieść podróżnicza*

Pisze sprawozdanie, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku

Zna wybrane zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym i stara się je stosować

Objaśnia pojęcie *pamiętnik*

Odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości, wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego

Rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy

Odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów

Wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru

Świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży

Objaśnia pojęcia *związek zgody*, *związek rzędu*, *związek przynależności*, wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów

Rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika

Przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie

Stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych

Zna pojęcie *akapit* i rozumie jego funkcję w wypowiedzi

Tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka

Zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych

Czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony

OCENA DOPUSZCZAJACA

Zna sposób odczytywania dat, zna pojęcie *dziennik*, zna pojęcie *blog*

Rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy, zna pojęcia *liczba*, *czas*, *osoba*, *rodzaj czasownika*, wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej, zna zasady pisowni *nie* z czasownikami

Dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników

Zna pojęcia *czasowniki dokonane* i *niedokonane*, wie, o jakich czynnościach oraz stanach informują czasowniki dokonane i niedokonane, wie, że czasowniki dokonane mają formy tylko dwóch czasów

Zna pojęcia *bohater główny*, *postać pierwszoplanowa* oraz *postać drugoplanowa*

Zna pojęcia *strona czynna* i *strona bierna czasownika*, wie, że są czasowniki, które nie mają strony biernej

Wie, na jakie pytania odpowiada przysłówki, rozpoznaje przysłówki wśród innych części mowy, wie, że przysłówki najczęściej łączą się z czasownikami

Zna pojęcie *narrator trzecioosobowy*

Wyszukuje wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach, zna zasady pisowni *rz* i *ż*, korzysta ze słownika ortograficznego

Czyta informacje na temat rzeczowników żywotnych i nieżywotnych oraz osobowych i nieosobowych

Przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis postaci

Odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzoru

Zna pojęcie *narrator pierwszoosobowy*

Wyszukuje wyrazy z *ó* i *u* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach, zna zasady pisowni korzysta ze słownika ortograficznego

Stara się wyodrębnić temat i końcówkę rzeczownika

Wskazuje niektóre oboczności w tematach rzeczowników

Czyta rady dla piszących plan szczegółowy

Korzysta ze słownika ortograficznego

Czyta informacje na temat języka i znaków teatru

Rozpoznaje niektóre przyimki

Wie, że przymiotnik jest najczęściej określeniem rzeczownika

Przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z elementami opisu

Odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru

Korzysta ze słownika ortograficznego

Rozpoznaje niektóre liczebniki

Odróżnia cyfry arabskie od rzymskich

Przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy tekst podziękowań

Używa we właściwym kontekście wybranego słowa pochodzącego z mitologii

Wie, czym różni się zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika

Wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej

Zna pojęcie *uosobienie (personifikacja)*

Rozpoznaje w zdaniu niektóre przydawki

Przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze charakterystykę postaci

Rozpoznaje w zdaniu niektóre dopełnienia

Rozpoznaje w zdaniu niektóre okoliczniki

Buduje zdania z podanych związków wyrazowych

Zna pojęcia *związek zgody*, *związek rzędu*, *związek przynależności*, nazywa niektóre typy związków wyrazowych

Wyszukuje wyrazy z *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, z częstką *nie* pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach, zna zasady pisowni *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, częstki *nie*, wielkiej i małej litery wyodrębnia podmiot i orzeczenie w zdaniu

Wie, czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania pojedynczego nierozwiniętego, zna pojęcia *zdanie pojedyncze* i *zdanie złożone*, wyodrębnia zdania w tekście

Wie, że istnieją różne typy zdań współrzędnie złożonych, zna niektóre z nich
 Podejmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych
Przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze dedykację
 Zna pojęcie *powieść podróżnicza*
 Przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze sprawozdanie
 Zna pojęcie *pamiętnik*
 Wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego
 Rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę, dziennik, pamiętnik, powieść detektywistyczną i podróżniczą Zna pojęcie *dialog*, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu
Zna pojęcia *narracja pierwszoosobowa* i *narracja trzecio osobowa*
 Wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego
 Posługuje się pojęciami: *dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna*
 w odniesieniu do treści omawianych utworów
 Objasnia pojęcie *tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit*
Rozpoznaje czytany utwór jako komiks
 Z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży
Rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przymyki
Rozpoznaje formy bezokolicznika
 Rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika
 Stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych
Rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
 Odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia *zdanie pojedyncze* i *zdanie złożone*
Zna pojęcie *związek frazeologiczny*
 Zna pojęcia *nadawca* i *odbiorca wypowiedzi*, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych
 Tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka
Korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)
 Czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego